

Reservation mot kommunfullmäktiges beslut 2020-11-02 om budget för 2021

Punkt 6, Budget 2021 och plan 2022-2023 (KS 2020/0373)

1. Finansiering

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att sänka kommunal-skattesatsen med 20 öre, motsvarande 28,3 mnkr.

Miljöpartiets yrkande:

* Mot bakgrund av att den välfärd som majoriteten dragit ner på för våra barn, unga och äldre behöver prioriteras och återställas, yrkar Miljöpartiet om bibehållen skattesats, dvs ingen skattesänkning

Kommunstyrelsen är skyldig att finansiera kärnverksamheterna så att dessa bedrivs evidensbaserat och i enlighet med regelverket. Majoritetens sänkning av kommunal-skattesatsen omöjliggör den finansiering som krävs för att kärnverksamheterna ska bedrivas lagenligt.

För att kunna förhålla sig till majoritetens budgetförslag för 2021 förutsätts en redovisning av effektiv kvalitetsuppföljning av verksamheterna. Eftersom detta saknas har vi inte siffererat våra yrkanden.

Majoriteten anger att budgeten är präglad av en stabil välfärd och sätter fortsatt fokus på välfärdens kärna när det i själva verket handlar om att kommunstyrelsen inte analyserat konsekvenserna av år av underfinansiering av kärnverksamheterna förskola, skola och äldreomsorg. Uppräkningen med en procent täcker inte ens allmänna löneökningar, priser, peng och check som finansierar kärnverksamheten.

Det saknas en analys i verksamhetsberättelsen av utbildningsnämndens underskott och socialnämndens bristande måluppfyllelse av inrapporterade resultat till Socialstyrelsen. De väsentliga ekonomiska risker som utbildningsnämnden och socialnämnden rapporterat inte har föranlett kommunstyrelsen att analysera och kostnadsberäkna riskerna samt undanröja dessa.

Hur kan då kommunstyrelsen skriva inför budgetfullmäktige "Kommunstyrelsen konstaterar att utbildningsnämndens åtgärdsplan inte leder till en ekonomi i balans under 2020, men det finns möjlighet att uppnå en ekonomi i balans under 2021." Det är oansvarigt. Det saknas ekonomiska beräkningar som kommunstyrelsen grundar sitt antagande på, speciellt som utbildningsnämnden uttryckt risker med den låga skolpengen.

Trots att skatteprognosen är högst osäker och att skatteintäkterna kan minska ytterligare har kommunstyrelsen inte gjort relevanta beräkningar över olika scenarior över kommunens intäkter. Majoriteten hävdar att "om beslutet inte håller kan vi senare fatta beslut om kommunalskatten" och "budgeten kan ändras i ett slag".

Miljöpartiet anser kommunen innan det är läge med en sänkning av kommunalskattesatsen först ska prioritera och återställa senare års nedmontering av kärnverksamheterna. Att åberopa de kraftfulla åtgärder som majoriteten vidtagit, för att förbättra kommunens dåliga ekonomi, som majoriteten själva orsakat, som grund för att sänka skatten med 20 öre anser vi är oansvarigt.

2. Övergripande mål och kommunstyrelsen

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021. Vi tror inte ett åtgärdande av riskerna som respektive nämnd har redovisat ryms inom den tilldelade budgetramen.

Miljöpartiets yrkanden:

* mot bakgrund av att det finns stor risk dels att skatteintäkterna minskar 2021, 2022 och 2023 och dels att en procents uppräknings inte täcker allmänna löneökningar och inte återställer välfärden yrkar MP om bibehållen skattesats, dvs ingen skattesänkning

* mot bakgrund av att rektorer tvingas använda skolpengen för att betala tomställda skolplatser och lokaler yrkar MP att det ekonomiska ansvaret läggs på kommunstyrelsen

* mot bakgrund av att kommunen fått generella extra statsbidrag på 65 mnkr, 22 mnkr och 11 mnkr yrkar MP att bidraget används som avsett för välfärden

* mot bakgrund av att det inom skolpengen inte ryms att elever i behov av särskilt stöd får detta lagstadgade stöd, yrkar MP att kommunstyrelsen uppdrar åt utbildningsnämnden att innan nästa budgetår framställa hur mycket som behövs till särskilda stödet

har Miljöpartiet yrkat att bibehållen kommunalskattesats ska finansiera ett återställande av senaste års nedmontering av kärnverksamheterna förskola, skola och äldreomsorg.

Grund för våra yrkanden

- budget för 2021 är inte beräknad utifrån det faktiska utfallet, utan med utgångspunkt i hur den förra budgeten såg ut
- den budget som år efter år varit otillräcklig räknas upp med schablontal och ska sedan täcka nästa årets kostnader och betala av en del av tidigare års underskott
- budgetförslaget innebär ett avsteg från kommunala utfästelser och åtaganden enligt lag
- revisorer, Ernst & Young och PVC har riktat allvarlig kritik mot att kommunstyrelsen brister i sin uppsiktsplikt, samordningsansvar och ekonomistyrning över nämndernas verksamheter

- inkorrekta underlag legat till grund för kommunens budgetarbete. PVC ekonomiska genomlysning januari 2020 visar brister i kommunstyrelsens uppsiktsplikt och ekonomistyrning
- 22 av 41 nämndmål och 4 av 7 strategiområden uppnås inte för 2020

Danderydsborna ska kunna förutsätta att verksamheten drivs i enlighet med lagar, föreskrifter och de mål som fullmäktige satt upp – helt enkelt att det blir som det är tänkt och beslutat och att det sker på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Vi håller inte med majoriteten om att budgeten är robust och fortsätter att sätta fokus på välfärdens kärna. Majoritetens effektiviseringar har under en följd av år inneburit en minskning av redan för låga budgetramar, framförallt för välfärdens kärna. En lyckad effektivisering av en verksamhet innebär att man antingen lyckas leverera mer av en tjänst med samma kvalitet eller samma omfattning av en tjänst men med högre kvalitet. Majoritetens beslut att lägga ner fritidsgården Pavven, Svalnässkolan, hemtjänst, dagverksamhet för äldre mm är inte att leverera högre kvalitet. Det som kallas effektiviseringar är sällan lösningen utan just grundorsaken till de problem som vi i dag har inom välfärden.

Miljöpartiet har under flera år påtalat brister i kommunstyrelsens uppföljning och kontroll i enlighet med uppsiktsplikten. Vi har protesterat mot avsaknaden av utfall för nyckeltalen och subjektivitet i måluppfyllelsebedömning. Vi har reserverat oss mot budget, årsredovisning och att regelverken som styr social- och utbildningsnämndens myndighetsutövning frångås pga för låga anslag.

Det är inte bara Miljöpartiet som haft synpunkter på kommunstyrelsen:

- Revisorernas granskning 2018 visar att kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och socialnämnden inte haft en ändamålsenlig och effektiv uppföljning och kontroll
- Revisorernas granskning 2019 visar att det saknas måttsatta målnivåer och tillämpning av måtetal för nämndernas mål vilket föranleder risk för subjektivitet i måluppfyllelsebedömningen
- Revisorernas granskning 2020 visar att kommunstyrelsen, genom sin uppsiktsplikt och samordningsansvar, behöver följa upp nämndernas verksamheter, att det är en allvarlig brist att det saknas utfall för 63% av nyckeltalen vilket försvårar möjligheterna att vid behov vidta åtgärder
- Ernst & Youngs ekonomiska genomlysning 2019 visar att inkorrekta underlag legat till grund för kommunens budgetarbete och bokslut, att prognossäkerheten inte varit tillfredsställande och att det saknas en avvikelseanalys för bedömning av budgetens realism i förhållande till verklig kostnadsnivå
- PVC ekonomiska genomlysning januari 2020 visar brister i kommunstyrelsens uppsiktsplikt och ekonomistyrning över nämndernas verksamheter
- PVC granskning av delårsrapport oktober 2020 visar att 22 av 41 nämndmål uppnås inte för 2020 och 4 av 7 strategiområden uppnås inte

Att åberopa de kraftfulla åtgärder som vidtagits för att förbättra kommunens ekonomi som grund för att sänka skatten med 20 öre anser vi är oansvarigt. Mot bakgrund av att välfärdens kärna behöver prioriteras och återställas yrkar Miljöpartiet om bibehållen skattesats, dvs ingen skattesänkning.

5. Tekniska nämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021 gällande Tekniska nämnden.

Miljöpartiets yrkanden:

* Mot bakgrund av att TN inte avsätter medel för att det kan behövas snöröjning samt risken för lägre intäkter pga covid-19 yrkar MP om bibehållen skattesats, dvs ingen skattesänkning

* Mot bakgrund av att Danderyd ska uppnå klimatmålet med max 1,5 graders temperaturhöjning krävs omfattande satsning på utbyggd infrastruktur för cykling, yrkar MP om bibehållen skattesats, dvs ingen skattesänkning

* Mot bakgrund av att Danderyds sjöar och vattendrag är kraftigt förorenade behövs ytterligare medel till TN för att restaurera befintliga våtmarker samt anlägga nya, yrkar MP om bibehållen skattesats, dvs ingen skattesänkning

Vi tror inte ett åtgärdande av riskerna som tekniska nämnden redovisat ryms inom den tilldelade budgetramen. Medel är inte avsatta för ökat behov av snöröjning, lägre intäkter pga Covid-19, utbyggd cykelinfrastruktur samt restaurering av befintliga våtmarker och anläggande av nya.

Transporterna är Danderyds helt dominerande klimatavtryck, hälften av alla transporter i Danderyd sker med bil. För att nå målet måste fler välja alternativa färdmedel och för att fler ska välja det behöver alternativen bli mer attraktiva.

Danderyds vattendrag och sjöar har fortfarande sämsta tänkbara status. Det går alldeles för långsamt med åtgärder. Vattenplan, våtmarksutredning mm har försenats gång på gång medan våra vatten bara försämras. Naturliga våtmarker behöver återskapas snarast och nya anläggas.

6. Utbildningsnämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens förslag till budgetram för 2021 för Utbildningsnämnden.

Miljöpartiets yrkanden:

* Mot bakgrund av att utbildningsnämnden under flera år varit underfinansierad och att en procents uppräknings inte täcker allmänna löneökningar, peng och check, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till att finansiera verksamheten så att den blir lagenlig

* Mot bakgrund av att kommunstyrelsen i enlighet med uppsiktsplikten inte genomfört en riskanalys av utbildningsnämndens underfinansiering, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till att undanröja dessa risker

Utbildningsnämnden har under flera år varit underfinansierad. Den tilldelade uppräknings med en procent täcker inte allmänna löneökningar och barn som är i behov av särskilt stöd nekas stödet de har rätt till.

Eftersom förskola och skola år har ett underskott på 20 mnkr och det för 2021 aviserats om ytterligare besparingskrav, anser vi det saknas grund för en sänkning av skattesatsen med 20 öre. De 28,3 mnkr som sänkningen motsvarar ska användas till att prioritera och återställa senaste års nedmontering av förskola och skola.

Utbildningsnämnden har fått krav på sig av kommunstyrelsen att upprätta en åtgärdsplan som ska få budgeten i balans. De besparingsförslag som utbildningsnämnden lämnat är:

- ökad flexibilitet i användandet av byggnader, lokaler ska kunna användas till annat i beredskap för ett högre elevantal
- en förändrad hyresmodell så enskilda skolor inte ska bekosta tomställda lokaler
- ökad undervisningstid för lärare
- pedagogiska tjänster ska delas mellan skolor
- utökad användning av fritidspersonal inom skolan
- minskad omfattning/centralisera vissa tjänster t ex elevhälsa, vaktmästeri, bibliotek, administration och ledning

"Kommunstyrelsen konstaterar att utbildningsnämndens åtgärdsplan inte leder till en ekonomi i balans under 2020, men det finns möjlighet att uppnå en ekonomi i balans under 2021." Det saknas ekonomiska beräkningar som kommunstyrelsen grundar sitt antagande på speciellt som utbildningsnämnden uttryckt risker med den låga skolpengen. Miljöpartiet tror inte att nämndens framtagna åtgärdsplan för att komma tillrätta med underskottet är genomförbart.

7. Socialnämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021 gällande Socialnämnden.

Miljöpartiets yrkanden:

* Mot bakgrund av att kommunstyrelsen i enlighet med uppsiktsplikten inte genomfört en riskanalys av socialnämndens underfinansiering, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till att finansiera verksamheten så att den blir lagenlig

* Mot bakgrund av att socialnämnden under flera år varit underfinansierad och att en uppräknings med en procent inte täcker allmänna löneökningar och än mindre priser, peng och check, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till att finansiera verksamheten så att den blir lagenlig

Socialnämnden har under flera år varit underfinansierad. Den tilldelade uppräknings med en procent täcker inte allmänna löneökningar och barn som är i behov av särskilt stöd nekade stödet de har rätt till.

Grund för våra yrkanden

- att socialnämnden konstaterar att det finns risker att alla områden behöver kompetens- och kvalitetsförstärkningar
- att antalet orosanmälningar av barn och ungdomar ökar
- att antal ärenden inom funktionsnedsättning stiger

- att verksamheten för individ och familjeomsorg inte är lagenlig eftersom det saknas personal
- att befolkningsprognosen visar ett ökat antal 85-plussare.

20 år av strama budgetar innebär en allmän nedmontering av äldreomsorgen. Ekvationen fler äldre, färre äldreboendeplatser, färre hemtjänststimmar går inte ihop. Det handlar om synen på undersköterskan, den gamle och multisjuka och om vem som tillåts kosta pengar.

Pandemin har belyst krisen inom äldreomsorgen, brister i kommunens upphandlingar och krav på personaltäthet, brist på undersköterskor, vedervärdiga arbetsvillkor där Danderyd enligt SKR statistik har flest timvikarier (39,2%). Vi utvecklade hemtjänsten genom att ge löneförhöjning till trotjänare som kompetensutvecklade sig till undersköterska. Sedan utvecklade majoriteten hemtjänsten för det var för dyrt med undersköterskorna.

I socialnämndens rapport *Redovisning av handlingsplaner/åtgärder för Vård- och omsorgsboenden* (aug-20) står *Utföraren ska bedriva verksamheten utifrån gällande lagstiftning, förordningar och riktlinjer inom äldreomsorg (s4)*. Just det som vi under så många år påtalat – att verksamheten ska vara lagenlig – har nu fastställts av socialnämnden.

I rapporten står också att egen regins samtliga verksamheter bedöms inte uppfylla vårdgivaransvaret inom området habilitering och rehabilitering. ”*Fortsatt allvarliga brister*” innebär att man inte bedriver en god vård på 6 av 8 boenden. Alarmerande brister på 4 boenden.

I Socialstyrelsens Öppna jämförelser står det som socialkontoret redovisat Röd plupp = verksamheten är inte lagenlig:

Kommunal Hälso- och sjukvård: röd plupp, saknas systematiskt patientsäkerhetsarbete

Demenssjukdom: röda pluppar, saknas demensteam för korttidsplats, särskilt boende, ordinärt boende, hemtjänst

Diabetes: röd plupp, saknar styrdokument för vård och omsorg vid diabetes

V och O vid stroke: röda pluppar, saknar övergripande kompetensutvecklingsplan för fortbildning, saknar strukturerad uppföljning inom samtliga boendeformer

Funktionshindrade: 6 röda pluppar bl a,

*enskildas uppfattning används inte för att utveckla verksamheten inom LSS myndighetsutövning

*samverkan med myndigheter, hälso- och sjukvård saknas

*resultat från systematisk uppföljning används inte till verksamhetsutveckling

VINR: röda pluppar för

*Saknar överenskommelse om samverkan med primärvård, vuxenpsykiatri, ungdomsmottagning, polisen

*Inte utfört vidareutbildning på högskolenivå för handläggare som utreder barn som utsatts för/bevittnat våld av närstående vuxna

*Inte använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling

*Inte använt enskildas uppfattning till att utveckla myndighetsutövningen

Äldreomsorg:

*man använder BBIC vid utredningar men inte för uppföljningar

*man använder inte resultatet från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling

I KOLADA framgår noll på allt under rubriken kunskapsbaserad verksamhet – för 2018, 2019 och 2020, Danderyd tillhör år efter år de 20% sämsta.

Miljöpartiet tror inte att socialnämnden kan åtgärda de alarmerande lagstridiga bristerna inom ramen för den redan strama budgeten.

8 Kultur- och fritidsnämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021 gällande Kultur- och fritidsnämnden.

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att avslå yrkandet om omedelbara åtgärder mot spridning av mikroplaster vid idrottsplatser eftersom åtgärderna nu går för långsamt och en strategi behövs för att helt ersätta konstgräsplanerna med annat utförande som eliminerar spridningen av fossilt granulat och mikroplaster.

Miljöpartiets yrkanden

* Mot bakgrund av att den snabbt ökande spridningen av mikroplaster i hav och vatten behövs omedelbara åtgärder vid idrottsplatser med konstgräs, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till att åtgärda riskerna

9. Byggnadsnämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021 gällande Byggnadsnämnden.

Miljöpartiets yrkande:

* Mot bakgrund av att byggnadsnämnden behövt ta bort sin budgetreserv samt halvera sina utbildningskostnader för att uppnå oförändrad budget, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till riskhantering och kompetensutveckling

Vi tror inte ett åtgärdande av riskerna med ett försämrat konjunkturläge, otillräcklig bemanning, brister i kompetens gällande lagkrav samt minskade intäkter från kart- och mättjänster ryms inom den tilldelade budgetramen.

10 Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021 gällande Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljöpartiets yrkanden:

* Mot bakgrund av att det finns områden som ska saneras enligt fastställd handlingsplan och att det finns behov av att undersöka förekomsten av föroreningar i grundvattnet yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till undersökning av förekomsten av föroreningar i grundvattnet.

Svenskt dricksvatten innehåller halter av PFAS som på vissa platser är hela 10 gånger högre än EU:s nya gränsvärden. Minst 2 miljoner svenskar har för mycket PFAS i sitt dricksvatten. Och barn får i sig proportionerligt mer än vuxna eftersom de dricker mer i förhållande till sin kroppsvikt. PFAS bryts ner extremt långsamt, kanske aldrig, och halterna fortsätter därför att öka i naturen så länge vi släpper ut dem. Så länge inga mätningar sker vet vi inte om det förekommer PFAS eller andra skadliga föroreningar i vårt grundvatten. Därför behöver undersökning ske.

11 Fastighetsnämnden

Miljöpartiet reserverar sig mot kommunfullmäktiges beslut att godkänna kommunstyrelsens budgetförslag för 2021 gällande fastighetsnämnden.

Miljöpartiets yrkanden:

* Mot bakgrund av att fastighetsnämndens budgeterade hyresintäkter utgår från oförändrad KPI och en överhängande risk för sjunkande hyresintäkter pga sänkt KPI, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till att hantera risken

* Mot bakgrund av det eftersatta underhållet av kommunens fastigheter, och att budgetmedel flyttats från reparationer till underhåll, yrkar MP att bibehållen skattesats ska användas till reparationer så att fastigheterna är i underhållsbart skick

I budget 2021 anges att en budget med nollresultat förutsätter att hyressättningen ses över. Även i plan 2022-2023 anges förutsättningen att hyressättningen ses över. Att i en tid med svårigheter att förutsäga den ekonomiska samhällsutvecklingen är det märkligt att basera budget och plan på översyn av hyresmodellen.

Under "Investeringar" anges att budgeten för planerat underhåll av byggnader och utemiljö ska öka och reparationer ska minska. Vi anser det är kontraproduktivt att ta pengarna från reparationer. För att byggnader ska kunna vara i underhållsbart skick, krävs att reparationer sköts löpande. Fastighetsnämnden anger också att det finns en risk att flytta budgetmedel från reparationer till underhåll.

Miljöpartiet förutsätter att det görs en inventering av både underhålls- och reparationsbehov i kommunens samtliga byggnader och lokaler.

2020-11-14

Miljöpartiet de Gröna i Danderyd

Carolin Robson

Ruby Rosén